

LIETUVOS BANKAS
EUROSISTEMA

Kredito įstaigų ir draudimo įmonių su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo apžvalga

Teminių straipsnių serija

2023 / Nr. 47

Kredito įstaigų ir draudimo įmonių su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo apžvalga

Dokumentą parengė
Rinkos ir likvidumo rizikos skyrius
Pasiteirauti:
info@lb.lt
+370 800 50 500

© Lietuvos bankas, 2023
Gedimino pr. 6, LT-01103 Vilnius
www.lb.lt

Turinys

Santrauka	4
1. ATSKLEIDIMAS PAGAL SFDR	5
2. ATSKLEIDIMAS SOCIALINĖS ATSAKOMYBĖS ATASKAITOSE	9
3. SAVANORIŠKAS SU TVARUMU SUSIJUSIOS INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS	13
IŠVADOS	18

SANTRAUKA

Skaidrios su tvarumu susijusios finansinės informacijos poreikis pastaraisiais metais sparčiai didėja. Investuotojams bei visuomenei nebepakanka finansinės informacijos, jie ieško, kaip su tvarumu susijusios rizikos yra siejamos su finansų rinkos dalyvio verslo strategija, integruojamos į kitų rizikų valdymą, kiek dėmesio tvarumo aspektams skiria pats finansų rinkos dalyvis. Augant visuomenės bei suinteresuotų asmenų susidomėjimui tvariais finansais, iš finansų rinkos dalyvių tikimasi su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo ne tik pagal galiojančius privalomus tvarumo informacijos atskleidimo reikalavimus, bet ir išsamaus ir aiškaus savanoriško informacijos atskleidimo.

Atsižvelgdamas į temos aktualumą, Lietuvos bankas atliko draudimo įmonių ir kredito įstaigų su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo praktikų analizę, kurios tikslas – apžvelgti įstaigų atskleidžiamą su tvarumu susijusią informaciją, jos turinį, apimtį bei išskirti gerosios praktikos pavyzdžius ir pateikti rinkos dalyviams rekomendacijas.

Šioje apžvalgoje pateikiame su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo praktikas, vyraujančias tarp Lietuvoje įsteigtų draudimo įmonių ir kredito įstaigų. Atliekant analizę buvo remtasi nuo 2022 m. liepos 1 d. iki 2022 m. lapkričio mėn. 1 d. interneto svetainėse prieinama informacija bei duomenimis. Apžvalgą sudaro trys dalys: pirmoji skirta apžvelgti, kaip laikomasi Reglamento (ES) 2019/2088 dėl su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo finansų paslaugų sektoriuje (angl. *Sustainable Finance Disclosure Regulation*, toliau – SFDR) 3–5 straipsniuose nurodytų atskleidimo reikalavimų, antroji – kaip laikomasi Lietuvos Respublikos įmonių atskaitomybės įstatyme nurodytos pareigos rengti socialinės atsakomybės ataskaitas, trečioji – apžvelgti, kokia yra padėtis kalbant apie savanorišką su tvarumu susijusios informacijos atskleidimą. Kiekvienoje dalyje pateikiame gerosios praktikos pavyzdžių lentelėse, kurie, manome, gali būti naudingi tobulinant su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo praktikas.

Analizėje dalyvavo šios Lietuvoje įsteigtos kredito įstaigos:

European Merchant Bank UAB, AB „Fjord bank“, UAB GF bankas, Jungtinė centrinė kredito unija, Lietuvos centrinė kredito unija, AB „Mano bankas“, UAB Medicinos bankas, PayRay Bank, UAB, Revolut Bank UAB, AB SEB bankas, UAB SME Bank, „Swedbank“, AB, AB Šiaulių bankas (toliau – kredito įstaigos),

ir šios Lietuvoje įsteigtos draudimo įmonės:

Allianz Lietuva gyvybės draudimas UAB, „Compensa Vienna Insurance Group“, ADB, ERGO Life Insurance SE, ADB „Gjensidige“, UAB draudimo kompanija „LAMANTINAS“, AB „Lietuvos draudimas“, UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“, Gyvybės draudimo UAB „SB draudimas“, „INVL Life“, UADB, (toliau – draudimo įmonės) (kredito įstaigos ir draudimo įmonės kartu – finansų įstaigos, finansų rinkos dalyviai).

1. ATSKLEIDIMAS PAGAL SFDR

2021 m. kovo 10 d. įsigaliojo Reglamentas (ES) 2019/2088 dėl su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo finansų paslaugų sektoriuje (angl. *Sustainable Finance Disclosure Regulation*, toliau – SFDR), nustatantis atskleidimo reikalavimus, kuriuos turi taikyti finansų rinkos dalyviai ir finansų patarėjai, kiek tai susiję su tvarumo rizikos integravimu, atsižvelgimu į neigiamą poveikį tvarumui ir su tvarumu susijusios informacijos apie finansinius produktus teikimu. SFDR nustatyta informacija turi būti atskleista tiek finansų įstaigos, tiek finansinio produkto / paslaugos lygiu.

Šioje apžvalgos dalyje yra pateikiama informacija apie SFDR 3–5 straipsniuose nurodytų atskleidimo reikalavimų įgyvendinimą. Buvo analizuotos Lietuvoje įsteigtos kredito įstaigos ir draudimo įmonės, kurios teikia SFDR nurodytas paslaugas ir kurioms informacijos atskleidimas finansų įstaigos lygiu yra privalomas, t. y. AB SEB bankas, „Swedbank“, AB, „Allianz Lietuva gyvybės draudimas“, UAB, Gyvybės draudimo UAB „SB draudimas“, ERGO Life Insurance SE, UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“ ir „INVL Life“, UADB.

SFDR numato finansų įstaigų interneto svetainėse skelbti:

- informaciją apie politiką dėl to, kaip tvarumo rizika integruojama į jų investavimo sprendimų priėmimo procesą, ir (arba) politiką dėl to, kaip tvarumo rizika integruojama jiems teikiant konsultacijas investicijų ar draudimo klausimais (3 straipsnis);
- pareiškimą dėl išsamaus patikrinimo politikos neigiamo poveikio tvarumo veiksniams atžvilgiu arba aiškias priežastis, kodėl į neigiamą poveikį tvarumo veiksniams neatsižvelgiama, ir, kai aktualu, informaciją apie tai, kada ketinama atsižvelgti į tokį neigiamą poveikį. Įmonėms ir grupėms, turinčioms daugiau kaip 500 darbuotojų, vertinti ir atskleisti neigiamą poveikį yra privaloma (4 straipsnis);
- informaciją apie tai, kaip atlygio politika dera su tvarumo rizikos integravimu (5 straipsnis).

Bendri atskleidimo principai

Informacija, atskleidžiama pagal SFDR 3–5 straipsnius, dažniausiai yra lengvai randama vertintų finansų rinkos dalyvių interneto svetainėse. Svetainėse, be skilčių, skirtų kitai svarbiai su finansų įstaigų veikla susijusiai informacijai, yra sukurta atskira tvarumui skirta skiltis. Šią skiltį galima lengvai rasti į paiešką įvedus raktinį žodį be galūnės „tvarum“. Dauguma finansų įstaigų aiškiai nurodo, kad informacija atskleidžiama vadovaujantis SFDR reikalavimais, kas ypač svarbu, kai įstaiga savo svetainėje atskleidžia ir kitą su tvarumu susijusią informaciją. Vis dėlto, ieškant tik SFDR 4 ir 5 straipsniuose nurodytos informacijos, kartais gali kilti iššūkių. Neretai visa SFDR 3–5 straipsniuose nurodyta informacija pateikiama viename dokumente, kurio pavadinime nėra nurodyta, kad jame taip pat galima rasti informaciją apie neigiamo poveikio tvarumui vertinimą ir (arba) atlygio politiką. Taigi, ieškant tik šios informacijos, ją pavyks rasti ne per paiešką, o tik peržiūrint visas paskelbtas su tvarumu susijusias politikas bei tvarkas. Šiuo atveju rekomenduojama dokumento pavadinime ir (arba) interneto svetainės skiltyje aiškiai įvardinti, kokią SFDR nurodomą informaciją jame galima rasti. Finansų įstaigos taikoma praktika, kai dokumentai pagal skirtingus SFDR straipsnius yra skelbiami skirtingose finansų įstaigos interneto svetainės vietose ir kai įstaigos dokumentuose vartojami terminai ir apibrėžimai skiriasi nuo SFDR, yra netinkama. Toks informacijos pateikimas reikšmingai sumažina vartotojo galimybes rasti jam reikalingą informaciją bei didina ekomanipuliavimo (angl. *greenwashing*) riziką.

SFDR 12 straipsnyje nustatyta, kad paskelbta informacija apie tvarumo rizikos integravimą į investavimo procesą ir atlygio politiką turi būti nuolat atnaujinama. Finansų rinkos dalyviui iš dalies

pakeitus tokią informaciją, toje pačioje interneto svetainėje finansų jis turėtų atskleisti priežastis ir paaiškinimus dėl atskleidžiamos informacijos pakeitimų. Didžioji dalis rinkos dalyvių nurodo paskelbtų dokumentų įsigaliojimo pradžią, taigi suinteresuotieji asmenys gali lengvai įvertinti, kaip vykdomas šis SFDR reikalavimas. Atsižvelgiant į tai, kad SFDR reikalavimai įsigaliojo neseniai, daugumai finansų rinkos dalyvių dar nebuvo poreikio atnaujinti informacijos. Vis dėlto, pagal kai kurių įstaigų paskelbtų dokumentų įsigaliojimo datas, galima įtarti, kad tam tikri pakeitimai nuo SFDR įsigaliojimo pradžios buvo padaryti. Tik viena finansų įmonė, nors ir nepateikė pakeitimų paaiškinimų, tačiau kartu paskelbė ir nebegaliojančias dokumentų versijas, o tai leidžia suinteresuotiesiems asmenims patiems įvertinti pakeitimus. Kitos įstaigos jokios informacijos apie pakeitimus neskelbia.

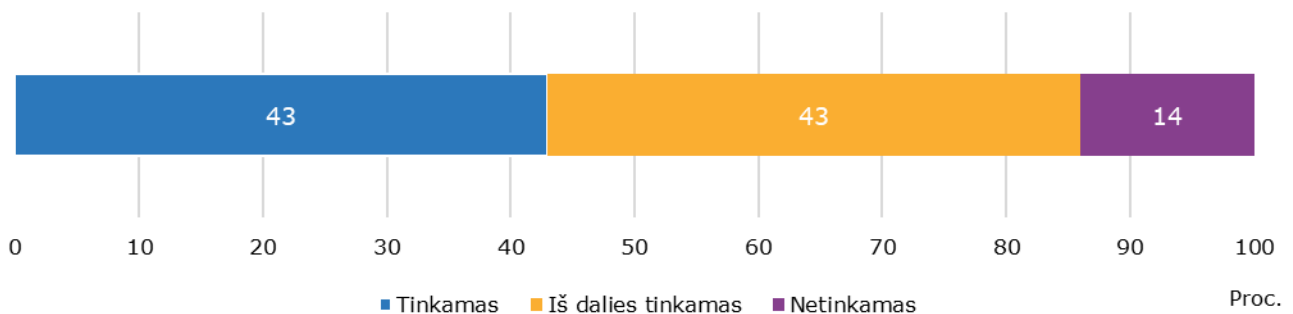
GEROJI PRAKTIKA

Pagal kiekvieną SFDR 3–5 straipsnį atskleistina informacija pateikta atskirose skiltyse, kurių pavadinimai atspindi atskleistos informacijos turinį, o pavadinime vartojami apibrėžimai ir terminai sutampa su vartojamais SFDR.

Tvarumo rizikos politika

Politikas dėl tvarumo rizikos integravimo į investavimo sprendimų priėmimo procesą ir, kai tinkama, teikiant konsultacijas investicijų ar draudimo klausimais, **paskelbė visos analizuotos finansų įstaigos, tačiau šių politikų aiškumas ir išsamumas labai skiriasi.**

1 pav. Tvarumo rizikos politikos atskleidimas

Paskelbtose politikose pateikiama informacija apie taikymo apimtį, verslo kodeksų ir tarptautiniu mastu pripažintų standartų laikymąsi, tvarumo rizikos veiksnių vertinimo metodus, draudžiamas investicijas (neigiamos atrankos kriterijus), investicijų atrankos procesus, už politiką bei jos įgyvendinimą atsakingus asmenis. **Pažymėtina, kad tik dalyje viešai pateikiamų politikų dokumentuose buvo nurodyta / paaiškinta, kaip tvarumo rizika integruojama į investavimo sprendimų priėmimo procesą.** Kitais atvejais dažnai apsiribojama bendro pobūdžio teiginiais, kad į tvarumo riziką yra atsižvelgiama, tačiau kaip tai daroma, nėra visiškai aišku. Išskirtume tobulintą praktiką, kai aprašymuose skelbiama nuoroda į finansų įstaigos vidaus dokumentus, kurie nėra viešai atskleisti. Jei vidaus dokumentuose nurodyta informacija yra svarbi, siekiant suprasti įstaigoje įdiegtus procesus, rekomenduojama tvarumo politikoje glaustai aprašyti vartotojui svarbius momentus arba interneto svetainėje paskelbti šiuos dokumentus. Jei dėl naudingumo vartotojui yra abejojama, rekomenduojama vengti tokių nuorodų, nes jos gali klaidinti vartotoją, sudarydamos tikrovės neatitinkantį vaizdą apie finansų įstaigą.

GEROJI PRAKTIKA

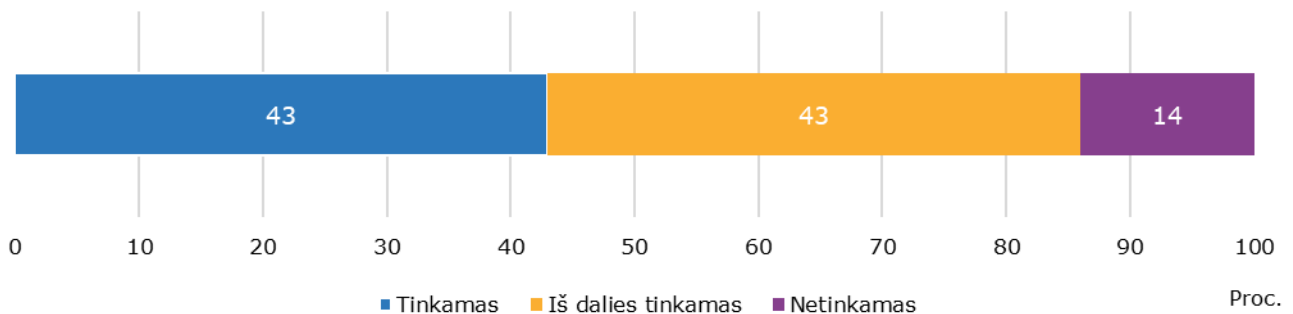
Tvarumo rizikos politikoje aiškiai atskleisti tvarumo rizikos veiksnių vertinimo metodai, įskaitant vertinime naudojamus tarptautinių agentūrų vertinimo reitingus (pvz., *MSCI ESG*), draudžiamas padidintos rizikos investicijas; investavimo sprendimų priėmimo procesas, įskaitant investavimo tikslą, investicijų atrankos procese naudojamus pirmumo kriterijus.

Neigiamas poveikis tvarumo veiksniams

Dauguma rinkos dalyvių nurodo, kad atsižvelgia į neigiamą poveikį tvarumo veiksniams bei pateikia finansų įstaigoje nustatytų šio poveikio vertinimų veiksnių aprašymus.

Informacija, pateikiama apie neigiamą poveikio vertinimą, daugeliu atveju yra identiška tai, kuri atskleidžia tvarumo rizikos integravimo į investavimo sprendimų priėmimo procesą. Nors tam tikri finansų įmonėje nustatyti procesai abiem atvejais gali būti panašūs, svarbu pažymėti, kad SFDR 3 ir 4 straipsnių atskleidimo tikslai skiriasi. Atskleistoje tvarumo politikoje įstaiga turi paaiškinti, kaip valdo tvarumo riziką, galinčią paveikti investicijų kainą ir likvidumą. O neigiamo poveikio vertinimo tikslas yra riboti investicijų poveikį klimato kaitai ir kitiems tvarumo veiksniams. Šie tikslai turi būti tinkamai atspindėti atskleistoje informacijoje. Paminėtina, kad nuo 2023 m. sausio 1 d. įsigalios SFDR techniniai standartai, kuriuose nustatyti neigiamo poveikio tvarumo veiksniams standartizuoti atskleidimo šablonai, įskaitant kiekybinius rodiklius, kuriais turės būti pagrįsta aprašomoji dalis. Taigi, finansų įstaigos turės iš esmės peržiūrėti pagal SFDR 4 straipsnį atskleistinos informacijos turinį ir formą. Atsižvelgiant į tai, toliau pateikiamos tik tos pastabos ir gerosios praktikos pavyzdžiai, kurie gali būti naudingi įsigaliojus SFDR techniniams standartams.

2 pav. Neigiamo poveikio tvarumo veiksniams atskleidimas, atsižvelgiant į 2022 m. galiojusius teisės aktų reikalavimus

Taikoma praktika, kai finansų rinkos dalyvis, neturintis tiesioginių investicijų į įmonių akcijas, kaip savo aprašo įmonių grupės, kuriai jis priklauso, dalyvavimo politiką, kuri finansų įstaigos lygiu nevykdoma, yra tobulintina. Paminėtinas gerosios praktikos pavyzdys yra, kai finansų įstaiga atskleidžia, kad neturi patvirtintos dalyvavimo įmonių valdymo politikos, nes neturi tiesioginių investicijų į akcijas.

Kelios finansų įstaigos nurodė, kad į investavimo sprendimų arba konsultacijų pagrindinį neigiamą poveikį tvarumo veiksniams neatsižvelgia, tačiau tokio sprendimo priežastis atskleidžia tik viena iš jų. Vienu atveju įstaiga nurodo, kad vertins ir atsižvelgs į pagrindinius veiksnius, kurie gali daryti neigiamą įtaką tvarumui, tačiau ar tai daroma šiuo metu, nėra atskleista. Ši finansų įmonė taip pat nurodo informaciją apie dalyvavimo politiką, tarptautinių standartų

laikymąsi, užsimena apie naudojamus rodiklius. Jei įmonė, pateikdama skelbiamą informaciją, neatsižvelgia į neigiamą poveikį tvarumo veiksniams, o tik planuoja tai daryti, toks informacijos atskleidimas vertintinas kaip klaidinantis. Būtina aiškiai nurodyti atskleidimo metu taikomą praktiką.

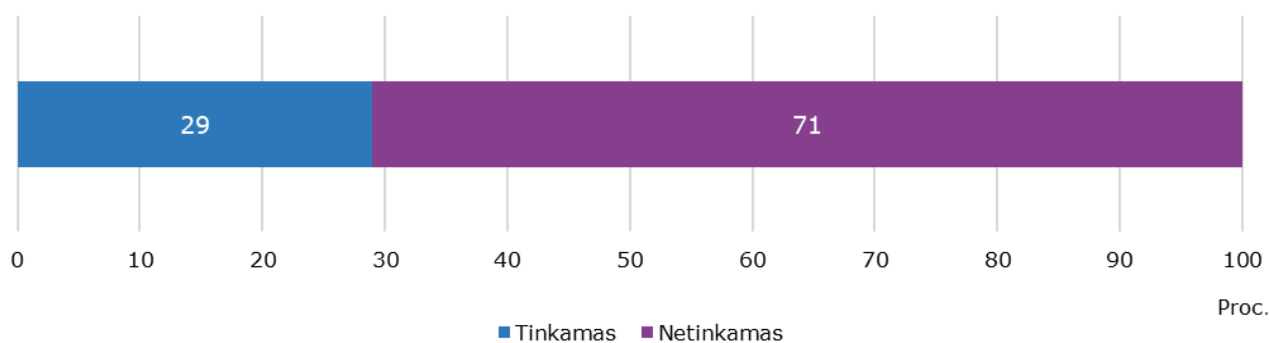
GEROJI PRAKTIKA

Finansų įstaiga nurodo, kad, nepaisant to, kad į investicinių sprendimų priėmimų procedūras yra integravusi tvarumo veiksnių ir jų rizikų vertinimą, tačiau į investavimo sprendimų pagrindinį neigiamą poveikį tvarumo veiksniams, kaip tai apibrėžta SFDR, ji neatsižvelgia, išskyrus vieną tvaraus investavimo tikslą turintį produktą. Finansų įstaiga taip pat aiškiai atskleidžia tokio sprendimo priežastis.

Atlygio politika

Visi rinkos dalyviai savo interneto svetainėse nurodo informaciją apie atlygio politiką, tačiau dažnai apsiriboja tik bendro pobūdžio teiginiais, pavyzdžiui, atlygio politikoje atsižvelgiama į tvarumo riziką arba nurodoma, kad atlygio politika nekelia tvarumo rizikos.

3 pav. Atlygio politikos atskleidimas

Detalesnius paaiškinimus pateikia tik dvi finansų įstaigos. Šių įmonių pateiktoje informacijoje nurodoma, kaip tvarumo rizika integruota į kintamosios atlygio dalies skyrimo procedūras ir (arba) kintamosios atlygio dalies nustatymo principus.

GEROJI PRAKTIKA

Nurodyta, kaip tvarumo rizika integruota į atlygio praktiką. Pateikiami su tvarumu susiję kriterijai, į kuriuos atsižvelgiama, skiriant kintamąją atlygio dalį.

2. ATSKLEIDIMAS SOCIALINĖS ATSAKOMYBĖS ATASKAITOSE

Lietuvos Respublikos įmonių atskaitomybės įstatymas reglamentuoja socialinės atsakomybės ataskaitos turinį. Ataskaitoje turi būti pateikiama su aplinkos, socialiniais ir personalo, žmogaus teisių užtikrinimo, kovos su korupcija ir kyšininkavimo klausimais susijusi informacija. Ši informacija turi būti teikiama tokios apimties, kiek būtina įmonės plėtrai, veiklos rezultatams, būklei ir jos veiklos poveikiui suprasti, ir turi apimti:

- trumpą įmonės verslo modelio aprašymą;
- įmonės politikos, kurios laikomasi dėl nurodytų klausimų, įskaitant atliktą šios politikos įgyvendinimo kontrolę, aprašymą, rezultatus;
- informaciją apie pagrindinę riziką nurodytais klausimais, susijusią su įmonės vykdoma veikla, kiek tai susiję su įmonės verslo santykiais, produktais ar paslaugomis, dėl kurių gali kilti neigiamų padarinių, ir informaciją, kaip įmonė tą riziką valdo;
- nefinansinius pagrindinius įmonės veiklos rezultatų rodiklius, susijusius su konkrečia veikla.

Aukščiau minėtą informaciją turi pateikti ir į metinį pranešimą įtraukti socialinės atsakomybės ataskaitą (išskyrus atvejus, kai rengiama atskira socialinės atsakomybės ataskaita) didelės viešojo intereso įmonės, kurių vidutinis metinis darbuotojų skaičius pagal sąrašą per ataskaitinius finansinius metus paskutinę tų metų dieną viršija 500 (Lietuvos Respublikos įmonių atskaitomybės įstatymo 23 straipsnio 5 dalis).

Šioje apžvalgos dalyje pateikiama informacija, kaip finansų rinkos dalyviai, kuriems yra privaloma rengti ir skelbti socialinės atsakomybės ataskaitą, įgyvendina šį reikalavimą. Socialinės atsakomybės ataskaitos buvo analizuojamos šių Lietuvoje įsteigtų kredito įstaigų ir draudimo įmonių: AB SEB banko, „Swedbank“, AB, AB Šiaulių banko, „Compensa Vienna Insurance Group“, ADB, ADB „Gjensidige“ ir AB „Lietuvos draudimo“.

Pažymėtina, kad keli finansų rinkos dalyviai, kurie savanoriškai pateikė informaciją, kuri visa ar tam tikra dalis galėtų būti priskirta socialinės atsakomybės ataskaitai, į šią apžvalgos dalį nėra įtraukti ir detaliau analizuojami dalyje „Savanoriškas su tvarumu susijusios informacijos atskleidimas“.

Bendri atskleidimo principai

Finansų rinkos dalyvių socialinės atsakomybės ataskaitas rasti yra pakankamai lengva: tiek per paiešką, tiek paties finansų rinkos dalyvio interneto svetainėje. Kelios finansų įstaigos savo interneto svetainėse šias ataskaitas skelbia atskirai, bet toje pačioje skiltyje, kurioje yra skelbiama ir metinė finansinė informacija. Kitų finansų įstaigų socialinės atsakomybės ataskaitos yra pateikiamos kaip sudedamoji metinio konsoliduoto pranešimo dalis. Susipažinę su visomis socialinės atsakomybės ataskaitomis, galime apibendrinti, kad atskleistina ataskaitose informacija yra pateikiama atskirose skiltyse, kas palengvina vartotojui paiešką pačioje ataskaitoje ir jos skaitymą. Manome, kad, kai socialinės atsakomybės ataskaita yra įtraukta į konsoliduotą metinį pranešimą ir išskirta pavadinimu „Socialinės atsakomybės ataskaita“, tai palengvina informacijos vartotojui paiešką ir suteikia aiškumo.

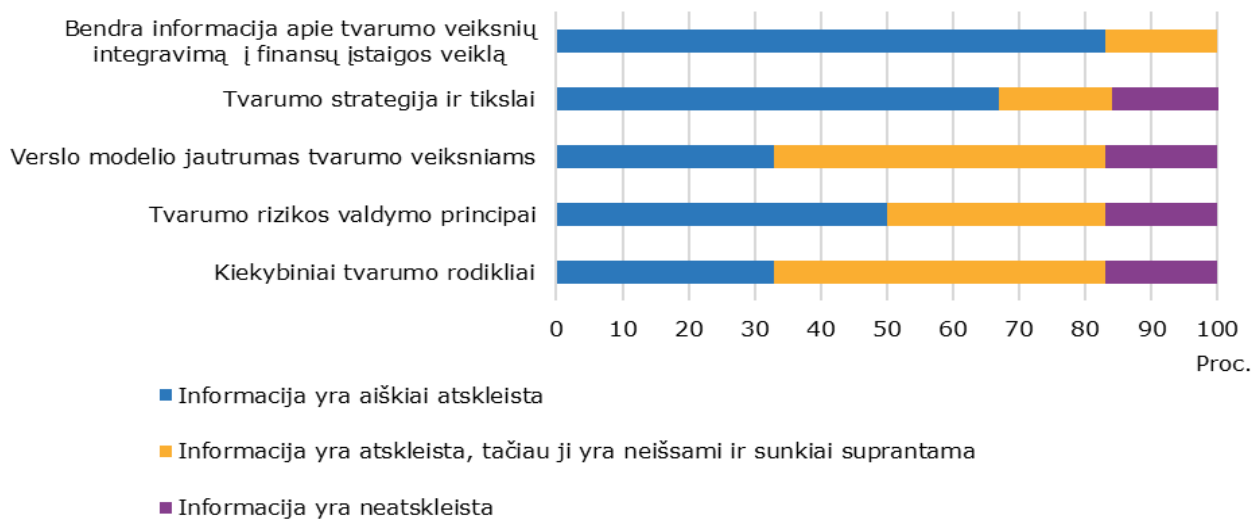
Lietuvos Respublikos įmonių atskaitomybės įstatyme nurodyti tik labai bendri atskleidimo principai ir patys finansų rinkos dalyviai sprendžia, kokią informaciją atskleisti. Dalis finansų įstaigų nurodo, kad, rengdamos socialinės atsakomybės ataskaitas, vadovaujasi ir informacijos atskleidimo reikalavimus nustatančiomis Europos Sąjungos ar tarptautinėmis sistemomis ar metodikomis, pavyzdžiui, Jungtinių Tautų Darnaus vystymosi tikslais, Pasaulinės atskaitingumo iniciatyvos (angl. *Global Reporting Initiative*) metodika. Tokią praktiką vertiname teigiamai, nes šių įstaigų socialinės

atsakomybės ataskaitos yra platesnės, apima daugiau su tvarumu susijusių aspektų bei pasižymi geresne kokybe.

Stebime skirtingą socialinės atsakomybės ataskaitų vizualinį pateikimą: vienu finansų įstaigų ataskaitos yra ryškesnės, spalvingesnės, naudojama daugiau nuotraukų, paveikslėlių, išnašų bei kitų grafinių sprendimų, kitų vizualinis pateikimas įprastas, niekuo neišsiskiriantis. Taip pat skiriasi ir ataskaitų apimtis: vienos socialinės atsakomybės ataskaitos yra labiau apibendrinančios, atskleidžiančios informaciją bendrais bruožais, o kitos – didelės apimties, detalesnės, pateikiančios konkrečius tikslus ar pasiekimus.

Taip pat svarbu paminėti, kad ir **pačių socialinės atsakomybės ataskaitų turinys yra labai skirtingas, neretai sunkiai palyginamas**. Finansų rinkos dalyviai ataskaitose sudeda skirtingus akcentus: vieni pabrėžia su tvarumu susijusius aspektus, kiti – savo įstaigos įvaizdžio aspektus.

4 pav. Finansų įstaigų socialinės atsakomybės ataskaitose atskleidžiama informacija

Mažiau nei pusės finansų įstaigų socialinės atsakomybės ataskaitose yra pateikiamas išsamus finansinės įstaigos verslo modelio aprašymas. Vis tik likusių finansų įstaigų atskleista verslo modelio informacija yra neišsami. Teigiamą praktiką galima laikyti tvarumo aspektų integravimą į verslo modelio ar strateginių įstaigos krypčių, tikslų atskleidimą. Išskirtume vengtiną pavyzdį, kai finansų įstaiga socialinės atsakomybės ataskaitoje pateikia tik savo vertybes ir misiją. Ypač, kai tai yra pateikiama skambių, šabloninių frazių, o ne konkrečių tikslų bei priemonių, kurios taikomos įstaigos veikloje, forma.

Palankiai vertiname, kai finansų įstaiga ataskaitoje atskleidžia ne tik pagrindinius tikslus, kuriais vadovaujasi savo veikloje (pvz., Jungtinių Tautų darnaus vystymosi tikslai), bet veiksmus, priemones ar net rinkoje pasiūlytus naujus, aplinkai draugiškus sprendimus ar produktus, kuriais prisideda prie šių tikslų įgyvendinimo. Tai leidžia suprasti organizacijos strateginį požiūrį, verslo modelio orientaciją į aplinkos, tvarumo aspektus bei susijusias rizikas. Pažymėtina, jog tarptautinės institucijos rekomenduoja periodiškai skelbti tikslų įgyvendinimo rodiklius. Jei finansų įstaiga nusimato tikslus, turėtų pateikti ir jų įgyvendinimo priemones trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiu. Atskleidžiama informacija ir rodikliai turėtų aiškiai atspindėti, kaip finansų rinkos dalyvis vertina ir valdo su tvarumu susijusią riziką.

Neretai pasigendame finansų įstaigų praktikos socialinės atsakomybės ataskaitose atskleisti informaciją apie pagrindinę riziką, kylančią dėl aplinkos, socialinių, personalo, žmogaus teisių užtikrinimo, kovos su korupcija ir kyšininkavimo aspektų, susijusių su įmonės vykdoma veikla, kiek tai susiję su įmonės verslo santykiais, produktais ar paslaugomis, dėl kurių gali kilti neigiamų padarinių, ir informaciją, kaip įmonė tą riziką valdo. Nei viena finansų įstaiga šios informacijos tinkamai neatskleidžia, o jeigu ir atskleidžia, tai labai bendrais bruožais, vengdama atskleisti neigiamus aspektus.

Aplinkos aspektai

Aplinkos aspektai paminėti visose socialinės atsakomybės ataskaitose ir finansų rinkos dalyviai jiems skiria nemažą dėmesį, vis tik atskleidžiamos informacijos kokybė skirtinga.

Palankiai vertiname praktikas, kai finansų įstaiga atskleidžia tikslus, iniciatyvas bei priemones, kurias taiko savo tiesioginio neigiamo poveikio aplinkai mažinimui. Matome bandymų atskleisti informaciją apie įstaigos tiesioginio poveikio klimato kaitai mažinimą: didžioji dalis finansų rinkos dalyvių socialinės atsakomybės ataskaitose pateikia suvartojamos energijos kiekius, nuvažiuotus atstumus automobiliais, išvežtus atliekų kiekius ir kitą susijusią informaciją. Keletas pateikia informaciją apie savo ŠESD (šiltnamio efektą sukeliančių dujų, angl. *Greenhouse Gas*) emisijų (1, 2 ir 3 sričių) dydžius. Palankiai vertiname atskleidimo praktikas, kai finansų rinkos dalyvis šią informaciją pateikia detalai (pvz., pateikiami ir ankstesnio laikotarpio duomenys bei paaiškinama, jei keitėsi, rodiklių skaičiavimo metodika), nes tai suteikia aiškumo bei galimybę ataskaitos skaitytojui duomenis analizuoti bei palyginti skirtingų laikotarpių informaciją ir su kitomis finansų įstaigomis.

Jei finansų rinkos dalyvis dėl tam tikrų priežasčių negali visa apimtimi atskleisti savo ŠESD emisijų, o turima informacija apima tik tam tikrą sritį / dalį, rekomenduojame atskleisti turimą informaciją. Pažymime, kad tokiu atveju labai svarbu aiškiai nurodyti, jog atskleidžiama ne visos apimties, o tik tam tikros srities neigiamo poveikio mažinimo informacija.

Vengtina praktika laikytume, kai finansų įstaiga tik bendrais bruožais pamini, kad palaiko aplinkos ir (arba) įvairias socialines iniciatyvas arba vadovaujasi visomis šiuo metu galiojančiomis aplinkos taisyklėmis. Tokie teiginiai iš esmės nieko nepasako ir nesuteikia jokios vertingos informacijos apie finansų įstaigos strategijos sąsają su aplinkos aspektais ar pagrindinius tikslus, priemones ir pasiekimus šioje srityje.

GEROJI PRAKTIKA

1. Aiškiai įvardijama sritis, kurioje siekiama poveikį sumažinti.

- Įvertinta esama situacija;
- įvertinti procesai bei numatyti metodai, kuriais bus siekiamas pokytis;
- nustatytos aiškios kryptys, kuriomis dirbama siekiant pokyčio, bei priemonės, kurių įmamasi pokyčiui pasiekti;
- atskleidžiamas pasiektas kiekybinis rezultatas.

2. ŠESD emisijų (1, 2 ir 3 sričių) dydžiai

- Informacija pateikiama lentelėse;
- atspindėta ŠESD pėdsako struktūra;
- atskleidžiami siektini tikslai, pokytis;
- įvardijamos pokyčius lemiančios priežastys;
- įvardijama, kas ir dėl kokių priežasčių nėra įtraukiama į ŠESD pėdsako struktūrą.

Socialiniai ir žmogaus teisių užtikrinimo aspektai

Iš esmės visų finansų įstaigų socialinės atsakomybės ataskaitose yra atskleidžiama informacija, susijusi su socialiniais aspektais, tačiau dažnai apsiribojama informacija apie remiamus projektus, paramos akcijas, trūksta sisteminio požiūrio. Finansų įstaigos pabrėžia savo indėlį paramos akcijose (pvz., „Maisto bankas“, „Išsipildymo akcija“, vaikų namų auklėtinių svajonių pildymas ir kt.), darbuotojų savanorystę (pvz., atskleidžia savanoriautų valandų skaičių), bendruomenių stiprinimą (pvz., įvardijamos paremtos bendruomenės ir (ar) iniciatyvos, skirtos sumos) bei kitas socialines iniciatyvas (pvz., finansinio raštingumo ugdymas, verslumo auginimas, stažuotčių programos studentams ir kt.).

Vien tik informacijos apie dalyvavimą paramos akcijose atskleidimą iš esmės vertintume kaip nepakankamą praktiką. Vis tik matytume poreikį informaciją, sietiną su socialiniais aspektais, atskleisti plačiau, įtraukiant informaciją apie ilgalaikį, teigiamą poveikį sprendžiant socialines problemas.

Kaip nepakankamą atskleidimo pavyzdį vertiname atvejį, kai finansų įstaiga atskleidžia, jog jos darbuotojai laisvalaikiu savanoriauja. Toks pavyzdys nesusijęs su socialiniu pačios įstaigos indėliu. Jeigu socialinis finansų rinkos dalyvio indėlis (pvz., suteikiama laisva diena už savanoriavimą ar apmokamos savanorystei skirtos valandos) yra, jį būtina atskleisti.

Taip pat pasakytina, kad socialiniai aspektai – tai ne tik parama ir savanorystė. Socialiniai aspektai yra daug platesnė sritis ir iš tiesų aprėpia daug daugiau veiksnių. Siektina finansų įstaigos praktika būtų atskleisti informaciją apie socialinius įstaigos vidaus aspektus (pvz., lyčių lygybė ir vienodas atlyginimas už vienodą darbą, žmonių su negalia įdarbinimas, sveika, saugi ir pritaikyta darbo aplinka, darbuotojų kompetencijų auginimas, socialinis dialogas ir kt.), taip pat apie įstaigos socialinį indėlį visuomenės labui.

Beveik visos finansų įstaigos atskleidžia informaciją apie žmogaus teisių užtikrinimo aspektus, tačiau dažnu atveju stebime skirtingas atskleidimo praktikas, pasižyminčias bendrais, deklaratyviais teiginiais. Daugelį tokių atskleidimo atvejų vertiname kaip nepakankamai aiškia komunikacija. Tik abstrakčių, deklaratyvių teiginių atskleidimas nesuteikia suinteresuotosioms šalims informacijos, ar iš tiesų finansų įstaigos deklaruojamos socialinės nuostatos yra taikomas kasdienėje veikloje. Rekomenduojame papildomai atskleisti įgyvendinamas praktikas, taikomas priemones ir kiekybinius rodiklius, kurie geriausiai atspindi įstaigos atitiktį deklaruojamoms nuostatoms.

Išskirtume siektiną praktiką, kai finansų įstaiga atskleidžia su žmogaus teisėmis ar darbuotojais susijusius rodiklius (pvz., vyrų ir moterų atlyginimo atotrūkį, moterų ir vyrų pasiskirstymą vadovaujamosiose pozicijose, vidutinį darbo užmokestį, darbuotojų kaitos ar vidinės karjeros rodiklius, mokymams / kompetencijų ugdymui skirtą laiką ir kt.).

GEROJI PRAKTIKA

Atskleisti su žmogaus teisėmis ar darbuotojais susiję rodikliai, jų pokyčiai, siektinas tikslas, pokyčius lemiančios priežastys.

Kovos su korupcija ir kyšininkavimo klausimai bei kiti valdymo aspektai

Iš esmės visos finansų įstaigos socialinės atsakomybės ataskaitoje atskleidžia, kad yra įdiegti kovos su sukčiavimu, kyšininkavimu ir korupcija procesai, užtikrinantys skaidrią

finansų įstaigos veiklą. Būtent atskleisdamos šią informaciją, įstaigos mini, kad vadovaujasi vienomis ar kitomis vidaus tvarkomis ar politikomis. Tačiau pasitaiko atveju, kai į socialinės atsakomybės ataskaitos apimtį nepatenka informacija, susijusi su kovos su korupcija ir kyšininkavimu klausimais, nors ji yra skelbiama įstaigos interneto svetainėje. Rekomenduotume papildyti socialinės atsakomybės ataskaitas šia informacija arba pateikti nuoroda į kitą dokumentą ar interneto svetainės skiltį, kurioje skelbiama aukščiau minėta informacija ar dokumentai.

Be kovos su korupcija ir kyšininkavimo klausimų atskleidimo, pasigendame informacijos apie finansų įstaigos bendradarbiavimą su tiekėjais ar įmonėmis, iš kurių yra perkamos tam tikros paslaugos, atskleidimo. Stebime pavienius atskleidimus, kai finansų įstaiga pabrėžia, kad bendraudama su tiekėjais remiasi objektyvumo, lygumo, skaidrumo principais, sutartys pasirašomos elektroniniu būdu. Siektina atskleidimo praktika būtų, kad finansų rinkos dalyvis atskleistų informaciją apie tai, kaip atsižvelgiama į socialinius, aplinkos ir verslo etikos principus, renkantis klientus bei partnerius.

Taip pat galėtume išskirti keletą skirtingų finansų įstaigų informacijos atskleidimo praktikų socialinės atsakomybės ataskaitose, kurios nėra reglamentuojamos Lietuvos Respublikos įmonių atskaitomybės įstatymo, tačiau matome, kad yra svarbios kai kurioms finansų įstaigoms. Vienas tokių aspektų yra duomenų apsauga. Finansų įstaigos atskleidžia, jog deda pastangas užtikrindamos tiek klientų, tiek darbuotojų, tiek kitų susijusių šalių duomenų apsaugą, jos vadovaujasi duomenų apsaugos teisės aktais, vidaus politikomis, rengiami mokymai darbuotojams, investuojama į IT sistemas. Kitas aspektas, kuriam įstaigos skiria dėmesio, yra pinigų plovimo, terorizmo finansavimo ir sankcijų režimų pažeidimo prevencija. Įstaigos pabrėžia, kad nuolatos tobulinamos vidaus procedūros ir kontrolės mechanizmai, įdiegiami IT sprendimai.

GEROJI PRAKTIKA

Atskleisti aplinkos apsaugos, socialiniai, verslo etikos principai, kuriais remiantis finansų įstaiga pasirenka tiekėjus bei kiek esamų tiekėjų šiuos principus atitinka, kiek neatitinka, su kiek ir dėl kokių priežasčių buvo nutrauktas bendradarbiavimas.

3. SAVANORIŠKAS SU TVARUMU SUSIJUSIOS INFORMACIJOS ATSKLEIDIMAS

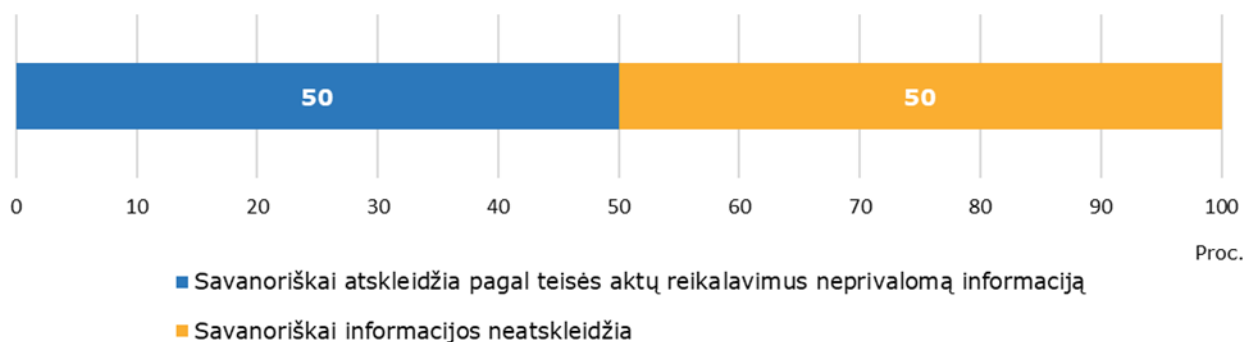
Šioje apžvalgos dalyje yra pateikiama apibendrinta savanoriškai atskleidžiamos su tvarumu susijusios informacijos, kuri nepatenka į privalomos atskleisti informacijos apimtį pagal SFDR ir Lietuvos Respublikos įmonių atskaitomybės įstatymą, apžvalga. Lietuvos bankas susipažino su viešai prieinama ir kredito įstaigų bei draudimo įmonių interneto svetainėse skelbiama su tvarumu susijusia informacija, 2021 m. metinėmis finansinėmis ataskaitomis, 2021 m. rizikos valdymo ir kapitalo pakankamumo ataskaitomis, tvarumo politikomis bei kitais finansų rinkos dalyvių interneto svetainėse pateikiamais tvarumo dokumentais ir informacija.

Buvo analizuotos šios Lietuvoje įsteigtos kredito įstaigos ir draudimo įmonės: UAB „European Merchant Bank“, AB „Fjord bank“, UAB „GF bankas“, Jungtinė centrinė kredito unija, Lietuvos centrinė kredito unija, AB „Mano bankas“, UAB „Medicinos bankas“, UAB „PayRay bank“, UAB „Revolut bank“, AB SEB bankas, UAB „SME bank“, „Swedbank“, AB, AB Šiaulių bankas, UAB „Allianz Lietuva gyvybės draudimas“, „Compensa Vienna Insurance Group“, ADB, ERGO Life Insurance SE, ADB „Gjensidige“, UAB draudimo kompanija „LAMANTINAS“, AB „Lietuvos draudimas“, UAB „PZU Lietuva gyvybės draudimas“, Gyvybės draudimo UAB „SB draudimas“ ir UADB „INVL Life“.

Bendri atskleidimo principai

Savanoriškai atskleidžiamos su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo praktikos yra labai skirtingos ir vis dar pavienės.

5 pav. Finansų įstaigų, savanoriškai atskleidžiančių pagal teisės aktų reikalavimus neprivalomą su tvarumu susijusią informaciją, dalis

Vienos finansų įstaigos informaciją pateikia savo interneto svetainėse tvarumui skirtose skiltyse, kitos – metinėse finansinėse ataskaitose, trečios – mokumo ir finansinės padėties ataskaitose. Su tvarumu susijusios informacijos skelbimas vienoje skiltyje padeda vartotojui lengviau susirasti norimą informaciją. Vis dėlto ne visais atvejais su tvarumu susijusi informacija yra lengvai randama. Kartais tenka peržiūrėti visus finansų rinkos dalyvio skelbiamus dokumentus, metines ataskaitas ir rasti tik kelis bendrus teiginius.

Iš esmės savanoriškai atskleidžiama su tvarumu susijusi informacija yra labai fragmentiška, skiriasi informacijos turinys, terminai, skelbimo ir atskleidimo vieta bei principai. Pavyzdžiui, viena finansų įstaiga savanoriškai atskleidžia tam tikrą tvarumo dokumentą, kita pateikia tik kelis sakinius. Dažnu atveju savanoriškai atskleista su tvarumu susijusi informacija yra visiškai tarpusavyje nepalyginama.

Finansų rinkos dalyviai, savanoriškai atskleisdami tvarumo informaciją, turi remtis bendraisiais informacijos atskleidimo principais. Tvarumo informacija turi būti lengvai randama, nuosekli ir palyginama, svarbi ir išsami, aiški ir suprantama, patikima bei pateikiama laiku.

Valdymas ir Strategija

Susipažinę su visų finansų rinkos dalyvių savanoriškai atskleidžiama su tvarumu susijusia informacija, galime teigti, kad **finansų įstaigos nėra linkusios atskleisti, kaip su tvarumu susijusi rizika yra valdoma jų įstaigoje, stebime tik keletą savanoriško atskleidimo atvejų.**

Didžioji dalis finansų rinkos dalyvių atskleidžia labai bendro pobūdžio ir labai ribotos apimties informaciją, kuri labiau vertintina kaip rinkodaros žinutė, t. y. deklaracija, kad su tvarumu susijusi rizika įstaigai yra svarbi, tačiau tokiu atskleidimo būdu finansų rinkos dalyvis neperteikia savanoriškai su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo tikrųjų tikslų. Tokią finansų įstaigų praktiką laikome netinkama.

Išsamų finansų įstaigos aukščiausios vadovybės požiūrį, vaidmenį ir atsakomybes su tvarumu susijusių rizikų valdymo ir vertinimo srityje atskleidžia tik kelios finansų įstaigos. Likusios finansų įstaigos aukščiausios vadovybės požiūrio neatskleidžia arba pateikia labai ribotos apimties informaciją.

Stebime keletą praktikų, kai finansų rinkos dalyviai savanoriškai atskleidžia, kaip su tvarumu susijusi rizika yra integruojama į vidaus valdymą. Šios finansų įstaigos atskleidžia, jog su tvarumu susijusi rizika yra įtraukta į bendrą įstaigos rizikos valdymo sistemą nustatant atskirą tvarumo politiką bei pateikiant detalų su tvarumu susijusios rizikos apibrėžimą. Šie finansų rinkos dalyviai savo interneto svetainėse atskleidžia ir tvarumo politikas ar aplinkos apsaugos strategijas.

Pažymėtina, kad stebime praktiką savanoriškai atskleisti, jog grupė, kuriai priklauso finansų įstaiga, yra įvairių su tvarumu susijusių organizacijų narė bei laikosi šių organizacijų nustatytų principų ir (arba) tikslų ir dalyvauja įvairiose iniciatyvose. Pavyzdžiui, Tech Zero – iniciatyva, kuri vienija viso pasaulio įmones, kurios kovoja su klimato kaitos krize pasitelkdamos technologijų, duomenų ir mokslo sprendimus; įvairiose Jungtinių Tautų iniciatyvose, kurios apima tikslus žmogaus teisių, darbuotojų teisių, aplinkos apsaugos ir kovos su korupcija srityse; darbo teisių ILO (angl. *International Labour Organization*) pagrindinėse konvencijose, laikosi Atsakingo investavimo principų (angl. *Principles for Responsible Investments*) ir kt. Vis dėlto rekomenduojama praktika būtų atskleisti ir tai, kaip Lietuvoje veikianti finansų įstaiga prisideda prie šių iniciatyvų.

Finansų rinkos dalyviai taip pat nėra linkę atskleisti, ar tvarumo veiksniai yra įtraukti į verslo strategiją. Stebime tik kelis atskleidimo pavyzdžius, kai yra atskleidžiamas pats faktas, jog tvarumo veiksniai (visi ar tik socialiniai) yra įtraukti į finansų rinkos dalyvio veiklos strategiją, bet ne tai, kaip yra įtraukiama, kokių veiksmų imamasi ir pan. Išskirtume tobulintiną atskleidimo praktiką, kai užsimenama apie planus, pavyzdžiui, jog finansų rinkos dalyvis atsižvelgs į didėjančią tvarumo rizikos svarbą tiek kasdienėje veikloje, tiek rengdamas bendrą strateginį planą, nenurodant, kada jis planuoja tai padaryti. Rekomenduotume atskleidžiant planuojamus veiksmus aiškiai nurodyti terminus, iki kada bus numatyti veiksmai atlikti.

Pastebėta, kad įstaigos yra linkusios labiau atskleisti savo poveikio aplinkai mažinimo aspektus nei dėl šių aspektų atsiradusios rizikos grėsmes. Vis dėlto finansų įstaigoms atskleidžiant tvarumo informaciją pasigendame aiškaus įvardijimo, koks galimas strateginis tvarumo rizikų poveikis finansų įstaigai.

Tvarumo tikslus atskleidžia tik keletas finansų įstaigų, tačiau ne visų atskleidimo praktikos yra tinkamos. Išskirtume tobulintiną pavyzdį, kai finansų rinkos dalyvis atskleidžia tris tvarumo tikslus (du – verslo planavimo laikotarpio, vienas – ilgojo laikotarpio), tačiau lieka neaišku, kokiomis priemonėmis šių tikslų bus siekiama. Rekomenduojame atskleidžiant kokybinę su tvarumo aspektais susijusią informaciją nurodyti ne tik aiškius tikslus, bet ir priemones jiems pasiekti, detalizuojant skirtingo (trumpojo, vidutinio ir ilgojo) laikotarpio priemones.

Palankiai vertiname ir finansų rinkos dalyvių norą atskleisti savo įstaigos neigiamo poveikio aplinkai mažinimo tikslus bei priemones. Tačiau šioje vietoje norėtusi atkreipti dėmesį, jog svarbu yra aiškiai apibrėžti visą finansų įstaigos veiklą apimančius tikslus ir numatyti priemones, kurias pasitelkus bus siekiama šių tikslų, arba aiškiai atskleisti, kas nėra įtraukiama ir dėl kokių priežasčių. Išskirtume vengtiną atskleidimo pavyzdį, kai finansų įstaiga komunicuoja visos savo veiklos neigiamo poveikio mažinimo priemones, nors iš tikrųjų atskleidžiamas poveikis ar priemonės apima tik biuro veiklą. Pažymėtina, kad finansų įstaigos pagrindinis neigiamo poveikio šaltinis yra investavimo ir (arba) kreditavimo portfelis. Atskleidžiant su tvarumu susijusią informaciją, finansų rinkos dalyvis turėtų vadovautis skaidrumo ir aiškumo principais, kad nebūtų klaidinamas informacijos vartotojas ir atskleidime išvengta ekomanipuliavimo (angl. *greenwashing*). Taip pat svarbu paminėti, kad, atskleidus su tvarumu susijusius tikslus ir priemones, būtina atskleisti ir kaip sekasi įgyvendinti numatytus tikslus. Pabrėžiame, kad atskleisti reikėtų aktualius, naujausius duomenis.

GEROJI PRAKTIKA

1. Finansų įstaiga atskleidžia savo nustatytus kiekybinius tvarumo tikslus.

- Tiksmai skaidomi į atitinkamas sritis, aprėpiančias tvarumo aspektus (aplinkos, socialinius ir valdymo).
- Tiksmai yra paaiškinami, patikslinami pateikiant jų aprašymą.
- Keliamas tikslas bei priemonės jam pasiekti atskleidžiamas trumpuoju, vidutiniu ir ilguoju laikotarpiais.
- Atskleidžiamas ne tik tikslas, bet ir jo pokytis / rezultatas.

2. Finansų rinkos dalyvis atskleidžia kokybinio pobūdžio informaciją apie tai, kaip vadovybė stebi aplinkos ir socialinę riziką bei galimybes. Tai apima:

- rizikos sistemos nustatymą;
- tikslų nustatymą;
- strategijos ir politikos įgyvendinimo priežiūrą;
- valdymą.

Rizikų valdymas

Savanoriškuose su tvarumu susijusios informacijos atskleidimuose stebime praktiką atskleisti tik bendro pobūdžio informaciją apie tai, kad su tvarumu susijusi rizika yra išskiriama bendroje rizikų sistemoje arba į kiekvienos rizikos valdymą yra įtraukti ir tvarumo aspektai. Galime išskirti pavienius atvejus, kai finansų rinkos dalyvis atskleidžia daugiau informacijos apie tvarumo veiksmus valdant kredito riziką, t. y. kaip vertinama su tvarumu susijusi rizika kredito suteikimo proceso etapuose, taikomas atskiras politikas tam tikriems sektoriams.

Rekomenduojame atskleisti informaciją apie tvarumo rizikos poveikį kredito, likvidumo, draudimo, rinkos, operacinės rizikų valdymui. Stebime kelis atskleidimo pavyzdžius, kai įstaiga atskleidžia informaciją apie kredito ir (arba) apie investicijų portfelio sektorinę analizę (pasiskirstymą pagal sektoriaus anglies pėdsaką) ar dalį tvaraus skolinimo.

Išskirtume pavienius informacijos atskleidimo atvejus, kai finansų įstaiga atskleidžia savo ar savo grupės, kuriai finansų įstaiga priklauso, Europos Parlamento ir Tarybos reglamente (ES) 2020/852 dėl sistemos tvariam investavimui palengvinti sukūrimo, kuriuo iš dalies keičiamas Reglamentas (ES) 2019/2088 (angl. *Taxonomy Regulation*), nurodytą turtą atitinkančio (angl. *Taxonomy eligible*) turto dalį. Vis dėlto norėtume matyti ne tik grupės duomenis, bet ir finansų įstaigos, veikiančios Lietuvoje, taksonomiją atitinkančio turto dalį.

Daugiau finansų rinkos dalyvių atskleidžia informaciją apie savo ŠESD emisijų (1, 2 ir 3 sričių) dydžius. Pabrėžiame, kad atskleidžiant savo ŠESD emisijas būtina aiškiai nurodyti, kokie duomenys buvo įtraukti į skaičiavimus.

Peržvelgus finansų įstaigų atskleidžiamą informaciją, pastebėta, kad įstaigos nėra linkusios atskleisti informaciją apie su tvarumu susijusios rizikos aspektų materialumą ar šios rizikos įtraukimą į testavimą nepalankiausiomis sąlygomis. Praktikoje matome tik pavienius atskleidimo atvejus.

GEROJI PRAKTIKA

Atskleidžiamos tvarumo rizikos vertinimo kredito suteikimo ir (arba) investavimo sprendimų priėmimo procedūros ir procesai, investicijų neigiamos atrankos kriterijai.

Finansų įstaigos linkusios save pristatyti kaip socialiai atsakingas įstaigas, nes jos atskleidžia, kad finansiškai prisideda prie labdaros iniciatyvų, paramos akcijų. Manome, kad praktika remtis tik vienu iš daugelio socialinių veiksnių yra netinkama ir galėtų būti priskirta ekomanipuliavimui (angl. *greenwashing*). Socialinės atsakomybės sąvoka yra daug platesnė, ji apima ne tik vienkartinės paramos iniciatyvas, todėl teigiamai vertiname tų finansų įstaigų savanoriškus atskleidimus, kuriuose, be paramos iniciatyvų, atskleidžiama informacija apie pagarbą žmogaus teisėms, darbuotojus, darbo sąlygas, lyčių lygybę, įtrauktį ir įvairovę, darbuotojų teises bei su visais šiais aspektais susijusius kiekybinius rodiklius, kurie patvirtina deklaruojamus aspektus. Pavyzdžiui, darbuotojų pasiskirstymą pagal lytį, darbo užmokesčio skirtumus pagal lytį, pagal pareigybę (specialistas / vadovas), darbo stažo vidurkį ir kt.

Pavieniais savanoriško atskleidimo atvejais minima informacija, susijusi su valdymo aspektais, tokiais kaip kyšininkavimas, kova su korupcija, elgesio / etikos kodeksai, kliento duomenų apsauga, finansų įstaigos požiūris į mokesčius, neetiškos įtakos darymas, bendravimas su tiekėjais ir kt. Vis dėlto daugeliu atveju atskleidžiama kokybinio, deklaratyvių teiginių pobūdžio informacija, kuri ne visada sudaro aiškų vaizdą apie tai, kaip minėti principai taikomi praktikoje. Kiekybinio pobūdžio informacija padėtų suinteresuotosioms šalims suprasti taikomų principų pagrįstumą, pavyzdžiui, atskleistas kyšininkavimo atvejų skaičius per ataskaitinį laikotarpį, sumokėtas pelno mokestis, jo pokytis.

GEROJI PRAKTIKA

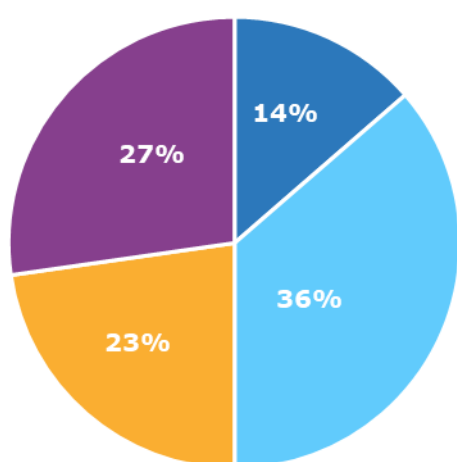
Finansų įstaiga atskleidžia su darbuotojais, darbuotojų atlyginimais bei lyčių skirtumais susijusią informaciją.

- Atskleidžiamas tam tikros datos rodiklis, kuris yra palyginamas su ankstesnio laikotarpio duomenimis.
- Atskleidžiamas siektinas / pageidautinas rodiklio tikslas.
- Rodiklis, jo dydis, skaičiavimo metodikos išsamiai paaiškinami.

IŠVADOS

Apibendrinant finansų įstaigų su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo praktikas, galime pasakyti, kad finansų įstaigos atskleidžia su tvarumu susijusią informaciją, kuri yra privaloma pagal galiojančius teisės aktus, tačiau pati atskleidimo kokybė yra labai skirtinga. Vis dėlto savanoriškai atskleisti su tvarumu susijusią informaciją finansų įstaigos nėra linkusios, stebime tik pavienes atskleidimo praktikas.

6 pav. Atskleistos su tvarumu susijusios informacijos aiškumas ir naudingumas vartotojui

- Iš atskleistos informacijos galima susidaryti pakankamai aiškų [spūdį] apie finansų įstaigos su tvarumu susijusią strategiją, tikslus ir rizikos valdymą (įpareigojimas atskleisti tam tikrą informaciją yra nustatytas teisės aktuose)
- Atskleista informacija apie kai kuriuos tvarumo aspektus, tačiau visapusišką [spūdį] susidaryti sudėtinga (įpareigojimas atskleisti tam tikrą informaciją yra nustatytas teisės aktuose)
- Atskleista informacija apie kai kuriuos tvarumo aspektus, tačiau visapusišką [spūdį] susidaryti sudėtinga (teisės aktų nustatytų reikalavimų atskleisti informaciją nėra)
- Su tvarumu susijusi informacija nėra atskleista (teisės aktų nustatytų reikalavimų atskleisti informaciją nėra)

Visos analizuojamos finansų įstaigos paskelbė savo interneto svetainėse SFDR 3–5 straipsniuose nurodytus dokumentus ir (arba) informaciją, tačiau atskleidimų turinys daugeliu atveju kelia abejonių dėl šios informacijos naudingumo vartotojui. Įstaigos linkusios naudoti bendro pobūdžio, abstrakčius teiginius, iš kurių neįmanoma suprasti įstaigose įdiegtų procesų ir požiūrio į su tvarumu susijusius klausimus. Manome, kad atskleidžiamos informacijos turinys turėtų būti tobulinamas, siekiant didinti jos naudingumą vartotojui.

Socialinės atsakomybės ataskaitose pateikiama daugiausia kokybinio pobūdžio informacija, kuri yra fragmentiška bei sunkiai palyginama. Tik nedaugelyje iš analizuotų socialinių ataskaitų randame pateiktus nefinansinius rodiklius, jų pokyčius bei siektiną rezultatą. Finansų įstaigos yra linkusios savo socialinės atsakomybės ataskaitose pateikti teigiamą informaciją, kuri dažnai sudaro aplinkos ar socialiai palankios įstaigos įvaizdžio [spūdį], vis dėlto nepateikiant konkrečių tikslų ir priemonių, kurių buvo imtasi.

Vyraujanti savanoriško su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo praktika daugeliu atvejų yra pradiniam plėtojimo etape. Didesnės daugumos finansų įstaigų savanoriškai atskleidžiama informacija yra pavienė, dažnai neišsami ir nesuteikianti vertingos informacijos apie bendrą tvarumo rizikos valdymą įstaigoje. Savanoriškas su tvarumu susijusios informacijos atskleidimas yra pasitelkiamas finansų įstaigos įvaizdžiui formuoti.

Lietuvos bankas tikisi, kad ši apžvalga bus naudinga finansų įstaigoms ir paskatins jas gerinti atskleidžiamos informacijos kokybę, daugiau dėmesio skirti savanoriškai atskleidžiamos su tvarumu susijusios informacijos turiniui. Įvertinę esamas su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo

praktikas, matome bendrų standartų, kurie padėtų finansų įstaigoms atskleisti prasmingą, palyginimą bei aktualią informaciją, trūkumą.

Pažymėtina, kad netrukus turėtų įsigaliooti atskleidžiamos informacijos turinį detalizuojantys standartai, taikytini pagal galiojančius teisės aktus privalomų atskleidimų atveju. Todėl Lietuvos bankas rengia rekomendacijas dėl savanoriško su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo. Rekomendacijos apims Europos Sąjungos teisės aktuose nustatytą su tvarumu susijusios informacijos atskleidimo reikalavimų apžvalgą bei rekomenduojamų atskleisti su tvarumu susijusių rodiklių ir informacijos sąrašą.